

Mathijs LAMBERIGTS

Decaan theologie- en religiewetenschappen

Mathijs LAMBERIGTS, in 1955 geboren in het Limburgse Kessenich, doceert kerkgeschiedenis aan en is nog tot volgend jaar decaan van de faculteit theologie en religiewetenschappen aan de KU Leuven. Zopas leverde hij een boek af over de geschiedenis van het bisdom Hasselt, maar zijn blikveld is stukken ruimer.

‘Nog meer experimenteren, ook al win je zo geen eerste prijs in rechtgelovigheid’

Erik DE SMET

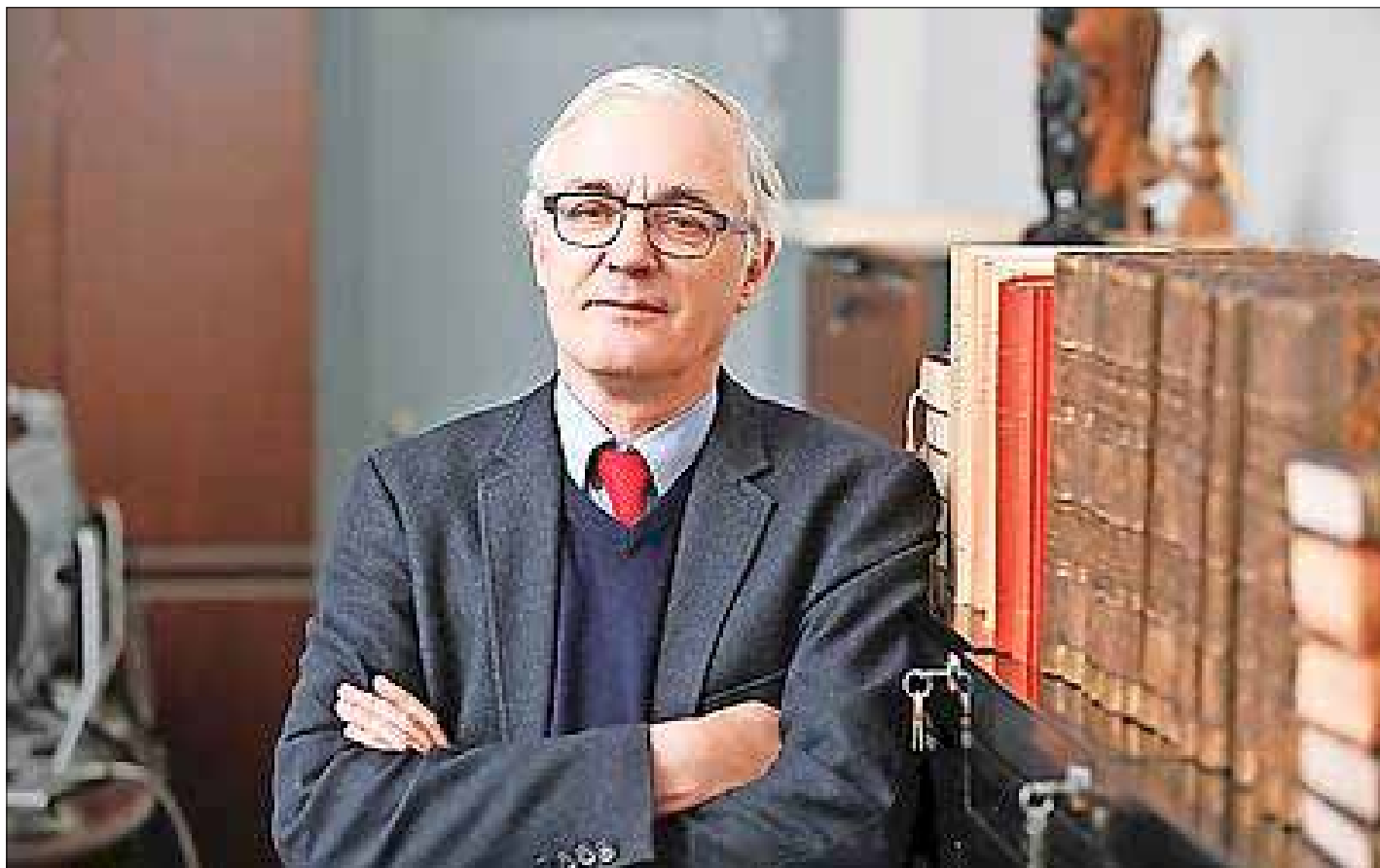
Op Mathijs LAMBERIGTS' werktafels in het Veteranencollege in Leuven liggen boeken opengelegd over Augustinus en het Tweede Vaticaans Concilie, de belangrijkste studieonderwerpen van onze gastheer. „Nieuwsgierigheid is een prikkelende drijfveer,” vertelt hij, „al beleef ik nog meer deugd aan het feit dat ik jonge onderzoekers help opleiden die me na verloop van tijd overtreffen en van wie ik zelf kan leren. Fantastisch gewoon.”

– Welke vreugde beleeft de historicus in u? 's Avonds meer weten dan 's ochtends en verbanden kunnen leggen tussen gebeurtenissen. Zoals in de correspondentie van mgr. Jozef Maria Heusschen, de eerste bisschop van Hasselt, ontdekken dat hij tijdens het concilie lobbyde voor de oprichting van dat bisdom en zich daarom ongemakkelijk voelde toen zijn naam genoemd werd als mogelijke bisschop van Gent. Die briefwisseling leert ons ook dat eind 1965 Heusschen een audiëntie bij paus Paulus VI regelde voor Louis Roppe, de toenmalige gouverneur van Limburg. Ze maakt duidelijk dat de nuntius in Brussel om politieke redenen, meer bepaald de kwestie Voeren, de oprichting van het nieuwe bisdom tegenhield.

– Hoezeer voelt u zich Limburger?

Ik zeg wel eens dat ik afkomstig ben van het einde van de wereld. Kessenich is het laatste dorp op Belgische bodem en van bij ons thuis kun je de grens met Nederland zien. Ons deel van Limburg kreeg echter ook weinig kansen om deel te hebben aan het universitaire leven. Met het openbaar vervoer doe je vier uur over de afstand Kessenich-Leuven. Noordoost-Limburg wacht overigens nog altijd op degelijk openbaar vervoer. In mijn jeugd was voortstuderen alleen al vanwege die afstand niet eenvoudig. En dan was er nog de kostprijs. Had de schoolmeester mijn vader niet aangespoord me te laten meedoen met een beuzenwedstrijd, dan was ook ik terechtgekomen aan een vakschool.

Let wel, afgesloten van de wereld leefden we niet. Ik herinner me dat missionarissen lezingen kwamen geven met dia's. Dat trok onze wereld open. Bij het schrijven van het boek over het bisdom Hasselt viel het me op dat Limburgers een groot hart voor de

Mathijs Lamberigts: „Religie is er in onze samenleving nog steeds. Ze veranderde enkel van gedaante.” © Rob Stevens

missies ontwikkelden, niet vanzelfsprekend in een regio die bepaald niet rijk is.

– Ontwikkelt een historicus een ander beeld van de kerkelijke werkelijkheid?

Een ander beeld durf ik niet te zeggen, wel een meer genuanceerd. Ik werkte op de geschiedenis van cisterciënzers in de Lage Landen. Wist je dat in de achttiende eeuw vele kloosters leeg stonden omdat er geen roepingen waren? De lagere geestelijkheid juichte de komst van de Franse Revolutie toe. Napoleon had door dat de Kerk een reus op lemen voeten was. Wat we vandaag beschouwen als de bloeitijd van het katholicisme, is een fenomeen van de negentiende eeuw en dan nog vooral in Vlaanderen, niet in Wallonië. In de geschiedenis van het bisdom Hasselt ontdekte ik dat sommige diocesane congregaties hun laatste roepingen al vóór 1962 noteerden. Het klopt dus niet dat de terugval begon na het concilie.

– Hoe kijkt u naar de toekomst van Kerk en geloof?

Enkele grote sociologen doorpriekten de lange tijd gangbare secularisatietheorie

die velen in Vlaanderen nog aankleven, namelijk dat religie langzaam verdampt. Religie is er nog wel degelijk, zo blijkt, maar ze veranderde van gedaante. Dat is een uitdaging van formaat voor de Kerk. Onze kerkleiders vissen nog te veel in de bekende vijvers en experimenteren te weinig. Vorig jaar publiceerde ik een boek

„Geloof is niet te reduceren tot cijfers en in een elitekerk geloof ik niet”

over achthonderd jaar dominicanen. Zij vestigden zich aanvankelijk bewust onder het zogenoemde klootjesvolk. Vernieuwing en vooruitgang kunnen er pas komen als je niet vasthoudt aan het vertrouwde. Religie is een wezenlijk onderdeel van de samenleving, niet het privé-domein van instituties. Geloof is niet te reduceren tot statistieken van zondagspraktijk of roepingen. In een elitekerk geloof ik niet, maar ook de servicekerk heeft haar tijd gehad. De uitdaging vandaag

blijft onverkort om die servicekerk om te bouwen tot een gemeenschap waarin velen verantwoordelijkheid nemen.

– Hoe past uw faculteit in dat plaatje?

Theologie zit nog te veel vast in hokjes, alsof ethiek, exegese, systematische theologie en kerkgeschiedenis afgescheiden terreinen zijn. Terwijl interactie tussen disciplines juist een hulp kan zijn om de samenleving de grote verscheidenheid inzake godsdiensten te tonen. Ook vind ik dat we nog meer moeten experimenteren, ook al win je daarmee geen eerste prijs in rechtgelovigheid. Religie wetenschappelijk onderbouwen is prima, maar nog belangrijker is zoeken hoe je jongeren die amper iets weten over geloof en tegelijk verlangen naar innerlijkheid en spiritualiteit, kunt aanspreken.

Alle bestelinformatie over het jubileumboek 50 jaar bisdom Hasselt. Een jong bisdom met een lange geschiedenis vindt u op bladzijde 12.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be